

SZÁNTÓ

Politikai
napilap

ELŐFIZETÉSI ÁRAK

Hivatalban átvéve:
Egy évre 10 kor.
Félévre 6 "
Helyben háshoz hordva:
Egy évre 20 kor.
Félévre 12 "
Postán szállítva:
Egy évre 24 kor.
Félévre 12 "
Egyes szám ára 8 fillér.

Megjelenik minden nap, hétfő és
szombatnap kivételével,
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilgyi Dezső u. 8.
A szerkesztőség kizárólag vissza-
adásra vagy megfizetésre nem
válaszol.

Előfizetések és hirdetések a kiadó-
hivatalhoz intézendők.

XII. évfolyam 193. szám.

Nagyvárad

Péntek, 1916 aug. 25.

Csend az orosz fronton.

Orosz hadszíntér. Budapest augusztus 24. (Hivatalos.) Néhány kis sikeres előteri vállalkozáson kívül sem Károly főherceg lovassági tábornok haderőinél, sem Hindenburg vezértábornagy arcvonalán nem történt jelentős esemény.

Visszavert olasz támadások.

Olasz hadszíntér. Budapest, augusztus 24. (Hivatalos.) A Taszani alpok nyergének és a Travignoló völgy mindkét oldalán levő magaslati állásának heves lövetése után az olaszok a Collorondo Cima di Cece arcvonal ellen több támadást intéztek, amelyeket visszavertünk. Egyéb jelentős esemény nem történt.

Délkeleti hadszíntér. Budapest, augusztus 24. (Hivatalos.) A Wujusa alsó folyásánál csatározások. *Höfer.*

Sarrail Románia segítségét várta.

Budapest, augusztus 24. (Saját tudósítónktól.) A Steagul írja: Sarrail tábornok politikai motívumokból rendelte el a macedoniai offenzívát és segítséget remélt Romániától. Mintán ez a segély elmaradt, választania kellett Szaloniki kiűritése, vagy a túlerő elviselése között.

Vilmos császár a Deutschland tengerészeihez.

Budapest, augusztus 24. (Saját tudósítónktól.) Vilmos császár táviratot küldött Brémába a német Oceanhajózási társaságnak. Örömet fejezte ki a Deutschland szerencsés megérkezése felett. A hajózási társaságnak, a hajó építőnek, a König kapitány vezetése alatt álló tengerészeknek szerencsés kívánatait küldi és fenntartja magának, hogy kitüntesse őket azért a nagy szolgálatért, amit a haza érdekében tettek.

A Deutschland a kikötőben.

Budapest, augusztus 24. (Saját tudósítónktól.) A Deutschland a Weser torkolatában korgonyos. Ma délután tért be a brémai szabad kikötőbe nagy ünnepségek között.

Összeomlott francia támadások.

Nyugati hadszíntér.

A Sommetól északra tegnap este és éjjel az ellenségnek újabb erőlködéseit meg-hiusítottuk. Az angolok támadásait ismét a Thiepval és Pevrières között előrehajló iv ellen, valamint a Guillemontkörűli állásaink ellen irányították. Maupas mellett és különösen e helységektől délre nagy francia erőket részben komoly harc után visszavertünk.

A Maaatél jobbra a Thiaumont—Fleury szakaszon a Chapitréban és az E-dős hegy-ségben az égyubare hevessége délután lényegesen fokozódott. Többször francia támadások Thiaumont erődtől délre összeomlottak.

Az utóbbi napokban Pazenlin és Peronnestől nyugatra légi harcban Richeburg és Labasse vidékén elhárító tűzünkkel le-szedtünk egy-egy ellenséges repülőgépet.

Hazug francia és szerb jelentések.

Keleti hadszíntér.

Eltételezve orosz elősopatok ellen irányuló sikeres kisebb vállalkozásainktól, a melyeknél foglyokat és zsákmányt szállítottunk be, lényeges jelenteni való nincs.

Balkáni hadszíntér.

Az Ostrovó tótól északnyugatra emelkedő magaslatokon a szerbek a bolgár támadással szemben még ellentállást fejtenek ki. Támadásaik Azemaat Jeri ellen meg-hiusultak.

Az ellenség táborából származó és szerb, francia, vagy angol sikereket említő összes jelentések, amelyek már itt említett, akár a Vardax, vagy a Struma melletti harc-térre vonatkoznak, merő koholmányok. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Legújabb berendezésű **kelmefestő, vegytisztító és gőzmosógár.** Vállal minden e szakmábavágó munkát elsőrendű kivitelben. Gyors munka pontos kiszolgálás.

Postai megbízások soron kívül eszközöltetnek!

Gyári telefonszám 34.

Felvételi üzlet: 14—69.

Szives megbízást kér:

HALTENBERGER VILMOS

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, augusztus 24.

Beöthy Pál elnök háromnegyed tizenegykor nyitotta meg az ülést. Mindjárt megkezdtek a napirenden levő jövedelmi adójavaslat tárgyalását.

Gróf Esterházy Mária szólalt fel elsőnek. Megemlékezik a Deutschland megérkezéséről és javasolja, hogy a Ház adjon kifejezést örömeinek és büszkeségének. (Eljénzés és taps)

Az elnök hozzájárul az indítványhoz és hálásan köszöni, hogy Esterházy figyelmeztette mulasztására. A Ház üdvözli a német birodalmi gyűlés elnökségét a Deutschland megérkezése alkalmából.

Gróf Esterházy Mária ezután a jövedelmi adó kontingentálásáról szól és az erre vonatkozó határozati javaslatokkal foglalkozik.

Teleszky a jövedelmi adóról.

Gróf Esterházy Mária: A mostani meghosszabbított képviselőház tulajdonképpen nem is hivatott az adójavaslatok elintézésére, mert az újonnan választott képviselőház feladata volna. Az adókat mérsékelten tényleg emelni kell. Részletesen foglalkozik a vagyoni adóval és elfogadja Földes Béla határozati javaslatát, azután áttér a jövedelmi adó kontingentálásának kérdésére.

Az elnök figyelmezteti, hogy most a javaslat részletes vitája van napirenden és ezért ne foglalkozzék általánosságban a kérdéssel.

Gróf Esterházy Mária áttér a városok jövedelmi adójának kérdésére.

Gróf Esterházy Mária után Cserny Károly szólalt fel a javaslatához.

Az elnök: Több szónok nem lévén, a vitát bezárom. A pénzügyminiszter ut kíván szólni.

Teleszky János pénzügyminiszter: Egész röviden foglalok a vita folyamán elhangzott felszólalásokkal és a benyújtott módosításokkal. A mi Földes Béla módosítását illeti, arra vonatkozólag kijelenti, hogy ha az állam pénzügyei teljesen rendezve lesznek és ezzel egyidejűleg rendezik a városok és községek pénzügyeit is. A jövedelmi és a hadinyereségadóknak végrehajtása érdekében a pénzügyi személyzeteket ugyanis lényegesen szaporították és ennél fogva nincs különösebb akadályuk annak, hogy pontosan megállapítsák az adózók vagyoni helyzetét. A mi gróf Esterházy Mária megjegyzését illeti, hogy ő statisztikai szempontból tartja fontosnak, hogy az adójavaslatok minél előbb törvényerőre emelkedjenek, ezzel szemben kijelentették, hogy nem statisztikai szempontból tartja fontosnak, hanem azért, mert a vagyonadó lesz a jövő pénzügyi helyzetének az alapja és ezért fontosnak tartja, hogy ez a törvényjavaslat minél előbb törvényerőre emelkedjék.

Már több ízben volt alkalma jelezni, hogy nagyon messze vagyunk attól, hogy az állambiztosítás ügyeit ezekkel a törvényekkel végleg elintézhessük.

A jövedelmi adóstatisztika tendenciáit belemagyarázni nem lehet. Kéri a Házat, hogy az első szakaszt változatlanul fogadja el.

Hegedüs Lórád kijelenti, hogy sem ő, sem a pénzügyi bizottság nem tévesztett meg senkit, mást nem idézhettek, mint a hivatalos statisztikát.

A Ház ezután az első szakaszt a pénzügyi bizottság szövegével fogadta el. Bródy Ernő, Földes Béla, nagyatádi Szabó

István és Bizony Ákos módosításait elvetette.

A második szakaszhoz először

Bródy Ernő szólalt fel.

Esterházy után Cserny Károly, majd Teleszky János szólaltak fel. A pénzügyminiszter kijelenti, hogy az adójavaslatot nem statisztikai okok miatt tartja szükségesnek fenntartani, hanem mert a vagyonadó lesz a jövő pénzügyi helyzet alapja.

Az első szakasz elfogadása után a második szakasznál Sággy Gyula a szakasz törlését javasolja.

Teleszky János felszólalása után a szakaszt elfogadták.

Délután 2 óráig a harmadik és negyedik szakaszt is elfogadták.

Délután Simonsits Elemér elnökölt. A vitát folytatták.

A negyedik szakasznál Teleszky János és Jaczko Pál felszólalása után a hatodik szakaszt elfogadják a javaslatot.

Vita közben Károlyi, Andrássy, Apponyi kivonulnak a teremből és az ellenzék parlamenti továbbműködése felett tanácskozást tartanak.

Megadóztatják az agglagényeket.

A tizedik szakaszánál Bródy Ernő indítványt nyújt be, melyben javasolja, hogy a több gyermekes családokat adókedvezményben részesítsék és az agglagényeket magasabb adó alá vegyék.

Apponyi Albert, Huszár Károly, Ábrahám Dező pártolják Bródy javaslatát.

Elnök a vitát bezárja.

Hegedüs Ernő előadó módosító javaslatot nyújt be, amely szerint a Ház utasítsa a kormányt, hogy a háború után a jövedelmi adó megállapításánál a család tagok számát vegye figyelembe és a nőknél a férfiakat magasabb adó alá vegyék.

Teleszky felszólalása után a javaslatot elfogadták.

Erre az ellenzék egész tábora Tisza Istvánhoz ment és kifogásolta, hogy az előadó a vita berekesztése után nyújtotta be javaslatát. Ezzel az ellenzék el volt zárva a javaslatához való hozzászólásától.

Apponyi Albert követeli, hogy módosítsák a határozatot. Végül is abban állapodtak meg, hogy Bródy visszavonja a javaslatot.

A tizedik szakaszt is elfogadta a Ház. A tizenegyedik szakaszánál Bródy újból benyújtotta javaslatát, melyet Apponyi Albert és Esterházy Mária is támogattak.

A vitát holnap folytatják.

Andrássy Gyula kérdést intéz az iránt, hogy szombaton lesz-e ülés, mert eredeti terv szerint csak 3-4 napos üléseket tart a Ház.

Beöthy Pál a padokból szólalt fel. Az adójavaslat elkészítése igen sok időt vesz igénybe azt minnél előbb le kell tárgyalni.

Andrássy Gyula hangoztatja, hogy nagyon sok interpelláció is van. Kéri, hogy szombaton lehet-e interpellálni.

Elnök kijelenti, hogy az ellenzék interpellációs jogát nem akarja korlátozni a Ház, éppen a sok interpellációra való tekintettel már eddig is nem az ülés vége előtt fél órával, hanem 3 órával tértek át az interpellációkra.

Apponyi Albert hangoztatja, hogy még most sem tudja, hogy szombaton interpellálhat-e az ellenzék.

Szász Károly kijelenti, hogy csakis szerdán lehet interpellálni és ezt csupán a Ház változtathatja meg.

Károlyi Mihály szükségesnek tartja, hogy a Ház 5-6 óras üléseket tartson.

Elnök az ülést berekeszti.

Ülés vége fél 9 órakor volt.

Bolgár hivatalos jelentés.

Szófia, augusztus 23.

A bolgár távirati ügynökség közlése a vezérkar tegnapi jelentését, amely így szól:

A jobbszárnyon ama csapataink, amelyek Florinától délre nyomulnak előre, tegnap, a hó 22-én megszállották Kastoria városát. A megvert szerb csapatok, amelyek főleg egy önkéntes ezredből valók, déli irányban vonulnak vissza. A Florina-Banica-Gornicevo-Osztrovotó irányában operáló csapataink, miután augusztus 21-én a Malkanidze hegyháton egy ellenséges, erősen megerősített állást elfoglaltak, a következő napon tovább nyomultak előre és megtámadták a szerb Duna- és Vardar-hadosztályokat új állásaikban, amelyek a Szent Spítidion-kolostortól a 201-es magaslapon át a Cseganszka Flanináig terjedtek. Eddig hét tisztet és 200 közembert fogtunk el.

Zsákmányunk öt egészen új és teljesen ép francia gyorstűzáló ágyú lafettával és fogattal, továbbá 9 municióos láda, 6 géppuska és 1 bombavető, ugyancsak sok 1916-os gyártmányú fegyver, 15 vasuti kocsis és nagy tömeg vasuti sín. A küzdelem tovább tart.

A Moglenica völgyében a szerb Szumadia hadosztály jelentékeny csapattelei támadást intéztek ellenünk. Valamennyi támadásukat a szerbekre nézve igen nagy veszteségek után visszavertük.

A Vardar völgyében a nap általában nyugodtan telt el. Mindkét részen tűzérési tevékenység. Csak a Doiran tó felől délre és nyugatra húzódó fronton kísérelt meg az ellenség egy támadást este tíz óra tájban a mi előretolt állásaink ellen, de visszavertük.

Pótlólag beérkezett jelentésekből és a foglyok elbeszélése alapján megállapítható, hogy a 176 ik francia gyalogezred az a hó 21-én vívott ütközetekben létszámának felét elvesztette. 250 holttestet hagyott a csatatéren és sok felszerelési tárgyat.

A balszárnyon a Struma völgyében harcoló seregcségeink teljesen magtisztították a folyó balpartját az ellenségtől. A harcúterén tegnap több mint 500 ellenséges katona holttestét temettük el. A nagyszámú holttest és felszerelési tárgyak tömege, amely a csata teret elborítja, bizonyítja, hogy a Bertierdandár teljes vereséget szenvedett.

Előnyomulásunk útján Dramától délre csapataink előretolt osztagai egy angol lovasskadronnal találkoztak, amelyet angol kerékpároszászad kísért. Rövid kölesönös tüzelés után az angolok Orfano felé vonultak vissza, de előbb az Angista folyó két hidját felrobbantották. Erre mi megszállottuk Angista pályaudvarát. Az Okeiler-Auk-Drama-Angista-Szerresz-Damir-Hisszár közt vezető vasutvonal most a mi kezünkben van.

x **Felcsúszó NOXIN** biztos szer. Ár 1 korona 80 fillér. Kapható kizárólag Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczy-ut 7/B.

OBERBAUER A. UTÓDA

BUDAPEST, IV., VÁCI-UTCA 41. a legjobb
gibb egyházi szerek, ruhák, zászlók stb. gyára. Árjegyzék
kiváratra ingyen és bérmentve. Telefon szám 167-43.

Románia magatartása.

Budapest, augusztus 24. (Saját tudósítónktól.) *Románia magatartása akkor változna meg, ha a franciák meg tudnák verni a bolgárokat. Mivel pedig erre egyáltalán nincs kilátás, Romániához semmi reménye se lehet az antantnak.*

Az Egyesült-Államok a békéért.

Budapest, augusztus 24. (Saját tudósítónktól.) A Kölnische Zeitungnak jelentik Lausanneból: Az itt tartott nemzetközi szociálista kongresszus alkalmával Heron amerikai egyetemi tanár beszédet mondott, melyben a többi közt kijelentette, hogy ha a háboru az elnökválasztásig nem érne véget, akkor az egyesült államoknak közbe kell lépnie. Az Unio tudomására fogja adni a hadviselő feleknek, hogy most már beláthatják, hogy fegyverrel nem erőszakolhatják ki a döntést. Éppen ezért az Egyesült Államok minden rendelkezésükre álló gazdasági erejükkel az ellen a csoport ellen fognak fordulni, amely nem akar beleegyezni a békeközvetítést megelőző fegyverszünetbe.

Románia csak biztos kilátással lép harcba.

Budapest, augusztus 24. (Saját tudósítónktól.) Lausanneból jelentik: Missir Vazul, a román szenátus elnöke, aki a lausannei Beau Rivage Palace szállodában tartózkodik, a következő nyilatkozatot tette:

— Exponált állásomnál fogva csak természetes, hogy Románia politikai terveiről nem tehetek érdemi kijelentést. Egyébként azonban még otthon sem tudják, milyen álláspontra fog Románia helyezkedni s talán még királyunk sem adhatna ilyen kérdésre határozott feleletet. Annyi azonban valószínű, hogy a közel jövőben nem lépünk a háborus országok közé és olyan hamarosan semmiesetre sem, amint azt itt a kósza hírek beszélik. Románia sem Németország, sem Franciaország, sem Anglia kedvéért nem fog háboruba keveredni, polgáraink ezreit nem áldozzák fel idegen érdekekért. Ha biztos kilátások nélkül háboruba keverednénk, úgy járnánk, mint Belgium és Szerbia, melyek rengeteg szenvedések árán nyerhetik esetleg vissza függetlenségüket.

A román szenátus elnöke kijelentette, hogy Lausanneból néhány hétre Biarritzba utazik, de el van készülve arra is, hogy egy távirat bármikor hazaszólítja.

Kavallát megszállták a bolgárok.

Budapest, augusztus 24. (Saját tudósítónktól.) Athénből jelentik a Secolónak: A bolgárok tegnap már csak tíz mérföldre voltak Kavallától, estére pedig állítólag megszállták a várost. A görög csapatok parancsot kaptak, hogy visszavonuljanak. A görög kormány ragaszkodik a semlegességéhez és türi, hogy a központi hatalmak éppen úgy operáljanak, mint az entente.

A bolgárok négy órával előzték meg Sarrail offenzíváját.

Budapest, augusztus 23. (Saját tudósítónktól.) Genfből jelentik: A bolgárok offenzívájukat éppen négy órával előbb indították meg, mint ahogy Sarrail offenzíváját meg akarta indítani. Sarrail is éppen augusztus 20-án akarta megindítani offenzíváját a macedóniai fronton az egyesült bolgár—német hadsereg ellen.

A görögök átadták ágyúikat a bolgároknak.

Budapest, augusztus 24. (Saját tudósítónktól.) Baseltől jelentik: A Radio jelentése szerint a görög csapatok mindenütt visszavonultak és átadták ágyúikat és fegyvereiket a bolgároknak mert az idő rövidsége miatt nem tudták azokat elszállítani.

A Bremen nemsokára megérkezik.

Budapest, aug. 24. (Saját tudósítónktól.) Brémából jelentik: A brémai lapok lelkesedéssel üdvözlik a Deutschland legénységét megérkezésük alkalmával. Amerikában a közeli napokban várják a Bremen megérkezését, mely már elindult és rövidesen ki fog kötni valamely amerikai kikötőben.

Andrássy indítványa a delegáció egybehívásáról.

Budapest, augusztus 24. (Saját tudósítónktól.) Andrássy bejegyezte indítványát a delegáció összehívása ügyében. Politikai körökben kíváncsian várják, hogy Tisza hozzájárul-e az indítványhoz.

Minisztertanács Bécsben.

Budapest, aug. 24. (Saját tudósítónktól.) Bécsből jelentik: Az osztrák miniszterek tegnap déli 10 órától délután 4-ig minisztertanácsot tartottak. Ma a király hosszas kihallgatáson fogadta a külügyminisztert.

Sarrail átcserportosítja hadseregét.

Budapest, augusztus 24. (Saját tudósítónktól.) Szófiából jelentik: Az antant csapatok átcserportosítása a macedóniai fronton megkezdődött. Sarrail tábornok parancsára a haditudósítók visszatértek a frontra.

Sarrail legyőzése megszünteti a román krízist.

Brassó, augusztus 24. Jól informált helyről jelentik:

A bulgárok és németek macedóniai offenzívája ma ugyyszólván kulcspontra az egész román válságnak. Ha ez az akció — amiben alig lehet kételkednünk — sikerülni fog, a román kérdés is feltétlenül szinte automatikusan magától megoldódik, mert a négyes-szövetség Sarrail leküzdésével elveszíti azt a lökő erőt, amellyel balkáni diplomáciai akcióit a legnagyobb sikerrel támogathatta.

Ami egyebekben Románia magatartását illeti, az több mint világos. A kérdés most ez: sikerül-e legyőzni Sarrailt? Ha igen, akkor Oroszország alig fogja megkísérelni, hogy Románia semlegességét megsértse, mert ezen országot, a területének háromnegyed részén csaknem zárt körben fenyegető bolgár—török—német—osztrák—magyar nyomás, Sarrail esője utáni magatartásában sokkal jobban befolyásolhatná a javunkra, mint a Besszarábiában összpontosított, izolált orosz csapatoktól való félelem.

A szerb szkupstina összeül.

Budapest, augusztus 24. (Saját tudósítónktól.) Lugaából jelentik: A szerb szkupstina szeptember 20-án Korfuban összeül, ahol a szerb kormány néhány ülésen ki fogja fejtetni a helyzetet.

* Gyönyörű rózsás arc a nő legszebb díszje. Az első ránc a szép asszony első igazi bánata. Adjunk tehát neki módot, hogy eltüntethesse. Elég ha a megbeosúlhatetlen Y-PO krém és szappant használja, melytől a bőr visszanyeri ruganyosságát eltünteti a ráncokat, szeplőket, mitesereket, májfoltokat, pattanásokat és bőr vörösséget. Ára 2 K. Kapható: Farkas István „Apolló” drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7/B. Rimánóczy-palota.

* Eczet készítéséhez alkalmas garantált vegytiszta eczetsav kapható Farkas István Apolló drogeriájában. Nagyvárad, Rákóczi-ut 7/b. Telefon 13—02.

Tisza Kálmán-téri iskola hajlék nélkül.

Udvariaskodás a tanulók s a tanítás hátrányára.

Balás Elemér dr. törvényszéki elnök jóvoltából tavaly a törvényszéki palota baloldali földszintjén helyezkedett el a Tisza Kálmán-téri kitélepített községi elemi iskola, mintegy 160 tanulója.

Ez a hely volt a legközelebb eső az előbbihez, s a hegyről jövő gyerekek, akiknek hegyi iskolája megszűnt a háború tartamára, ezt a helyet pár lépés megtoldással könnyen elérhették.

A közeledő tanév megnyitásánál nagy meglepetésre a nagyváradi izr. elemi iskola iskolaszéke nevében Grósz Mányhárt dr. és Sohütz Albert kérvényt adtak be a törvényszék elnökéhez, hogy a községi elemi iskola által használt épületrész részükre adassék, mintegy 120 növendék számára, miután az ő bérelt helyiségeiket katonai kórháznak rakválták. A törvényszéki palota részében tavaly tanított még az olasz-róm. katolikus elemi iskola is, felváltva a községi iskolával, de az idején a róm. katolikus iskola Rákóczi uti épületét kórház csobakra nem használják s így az iskola visszaköltözött az előbbi helyiségeibe. Most ezt az épületrészt kéri kizárólag az izr. iskola részére az iskolaszék.

Mint értesülünk, a kérvény előzménye az, hogy a város, (nem tudjuk: a polgármester vagy a tanács) a maga részéről az izr. iskolának a törvényszéki épület ezen részét átengedte.

Most nem terjeszkedünk ki arra, mit mulasztott a város, a mikor a honvédelmi apróiskola felszabadításának kedvező alkalmát elszalasztotta, hogy az összes, a községi iskolákban levő katonai kórházak oda telepítésének kérdését illetékes helyen nem vetette fel, amikor is összes iskoláinak helyiségét visszakapta volna, de feltételezhetjük a városról, hogy első sorban saját iskoláinak elhelyezéséről gondoskodik, mert ez a kötelessége.

De nem így történt. Rimler Károly polgármester a királyi tanfelügyelőséghez fordult, hogy jelöljön ki részére a Tisza Kálmán-téri, nyomdoun kilakoltatás előtt álló községi elemi iskola elhelyezése esélyéből helyiségeket. A királyi tanfelügyelő e kérés folytán a Lakatos utcai és a Szilágyi Dzsózsa utcai állami óvoda helyiségeit becsátotta készséggel a város rendelkezésére és pedig az elsőben naponta délelőtt, a másodikban naponta délután taníthat a községi iskola.

Mi a felekezeti oktatás ellen nem vagyunk, annak segítségét a városra háruló terhek könnyítése ellenértékül mindig helyesnek tartottuk. De annyira élehetetlen nem lehet a város, hogy egy jó, egészséges, bevált s biztos fedél alól elvigye községi iskoláját s elmenjen szorongani óvodaépületekbe, háborgatva az óvodai nevelést és oktatást, csak azért, hogy egy felekezeti iskola ne bérelt helyiségben taníson, amint eddig tette s nagy hátránya ebből nem volt s nem is lesz, ha úgy tanít, ahogy tavaly tanított.

Ellenben a községi iskola kétfelől szá-

kitás esetén a hegyről jövő fiúk felé a Szilágyi Dzsózsa utcára, felső pedig a Lakatos-utóra fog járni. Az előbbi hely már messze van annak, aki egy óráig gyalogolt, hogy az iskolájába érjen. De mi lesz a testvérekkel, akik közül az egyik délelőtt jön le a hegyről, a másik délután egyedül, még egymás segítségét sem vehetik igénybe? S aztán, hogy elcsavarognak a gyerekek, s furesa, két laci beosztás folytán, amely az ide oda szaladgálással hajléktalanná teszi az iskolát.

A tanügy érdeke s a tanítás sikere e terv valóra válása ellen bizonyítanak. Érthetetlen és indokolatlan előzékenység diktálta az engedékenységet a városnak. Reméljük, hogy e terv nem valósul meg s Thury László dr. iskolaszéki elnök ragaszkodni fog ahhoz, hogy a Tisza Kálmán-téri községi iskola a törvényszéki palota földszinti helyiségeiben zavartalanul teljesítse feladatát, aminek akadályja a törvényszék részéről nem lesz.

A közönség szénrel való ellátása.

Szerződés a kereskedőkkel.

A közeledő télen a fadrágaság miatt előreláthatólag még nagyobb lesz a szénfogyasztás Nagyváradon. Nagyvárad közönsége meg a nagyvárosok után, nemcsak azért, mert rémesen magas a fa ára, hanem igen sokan még inkább azért, mert nem igen lehet fához jutni és sokkal könnyebben szerezhető be szenet.

Nagyvárad város tanácsa a közönség részére a télen is óhajt gondoskodni nemcsak tüzfűről, hanem fűtőszénről is. A szén beszerzésre 400,000 korona kölcsönt akart felvenni a tanács, azonban három kereskedő: Brodi Samu, Friedmann és Schwarz, valamint Weiszberger és Társa cégek ajánlatot adtak be, hogy ők kifizetik a szénárát, gondoskodnak a szén elhelyezéséről s a várostól átvett szenet a város által megállapított módon és árban becsátják a közönség rendelkezésére.

A város tanácsa tegnap tárgyalta az erre vonatkozó szerződést, amelyet a három kereskedő cég aláírt.

A szerződés szerint a város átadja az általa megrendelt szenet a kereskedőknek, akik kötelesek az I. randú magyar szenet métermázsánként 6 K 90 fillérért, a porosz szenet pedig 7 K 30 fillérért a közönség rendelkezésére becsátani. Kötelesek továbbá már egy métermázsát is bárkinek a város területén hához szállítani. A hához szállításért métermázsánként 70 fillért követelhetnek.

Ha a porosz szén ára vasuti kocsiként 350 koronán felül emelkedik, vagy a vasuti iuvart emelik, megfelelő összeggel emelkedik a szén ára.

Egy egy család havonként legfeljebb 10 métermázsánál több szenet nem kaphat,

A kereskedőket, a szerződés betartásánál a mérnöki hivatal ellenőrzi; vezetni a könyveket, stb.

Elvárja a tanács a közönségtől, hogy kellőleg ellenőrizi, már csak a saját érdekéből is, hogy a kiszolgálásnál a kereskedők betartják-e a sulyt és minőséget.

A szerződés 1917. június 1. ig szól.

A képviselőház tegnap éjjeli ülése.

A képviselőház tegnap éjjeli üléséről szóló tudósításunk hajnali 3 óráig közölte a tárgyalás menetét. Az ülés további folyamán Rakovszky István egy második interpellációjában azt kérdezte, hogy meghosszabbítják-e az idején az iskolai szünetet, a mire a közoktatásügyi miniszter azt felelte, hogy már intézkedett az iránt, hogy a középiskolákban, a felsőkereskedelmi iskolákban, a tanítóképző intézetekben és egyéb középfokú intézetekben a tanév csak szeptember 15-én kezdődjék. Internátussal kapcsolatos intézetek kérhetik a tanév október 1-én való megkezdését.

Windischgraetz Lajos herceg személyes kérdésben visszatér arra a megjegyzésére, hogy helytelenül állítja a miniszterelnök, hogy a csehek is a frontra mennek, mert mindenki tudja, hogy a cseh menetzászlóaljakra legalább negyven százaléku magyar vagy német honosságú legénységet osztanak be. Csodálkozik, hogy olyan nehéz meggyőzni a miniszterelnököt arról, hogy a magyar csapatok arányszáma nagyobb, mint más csapatoké.

Gróf Tisza István szerint a kérdés részletes tárgyalásba nem szabad belemenni. Újból hangoztatja, hogy a magyar nemzet erkifejtése őt teszi a legbüszkébbé és ismétli, hogy a cseh póttostek éppen annyi embert küldenek a tűzbe, mint a többi pótesapat-testek.

A többi interpellációt elhalasztották és az ülést reggel négy óra után öt perccel bezárták.

Dr. Dajka Endre kapitány kihágási ügye.

Leszállították a büntetését.

Dr. Dajka Endre rendőrkapitány, a Gerő Ármín főkapitánynyal szemben felmerült incidensből kifolyólag rólapot nyomtatott ki s azt a törvényhatóság tagjaihoz és a vidéki rendőrségekhez szétküldötte, anélkül, hogy azt a szétküldés előtt a kir. ügyészségnek bemutatta volna.

A kibocsátott miniszteri rendelet alapján a kihágási bíróság ezért elmarasztalta 100 korona fő és 50 korona mellékbüntetésben.

Dr. Dajka Endre kapitány az ítélet ellen felebbezést adott be, amelyben más bírót kért delegálni, mert Pásztor Bertalan aljegyző, aki mint helyettes kihágási bíró, az ítéletet hozta ellene, régebbi dolgokból kifolyólag, vele szemben elfogult. Ha pedig ez irányu kérelmét nem teljesítenék, kérte a büntetés leszállítását.

Hivatkozik arra, hogy a kiadott nyomtatvány szétküldésének bejelentési kötelezettségére vonatkozó rendeletet nem ösmerte, s szerinte az előzetes bejelentés a nyomtatványt kiállító nyomda kötelessége lett volna.

A városi tanács, tegnap tartott ülésén, mint II. fokú kihágási bíróság tárgyalta a felebbezést.

A más bíró delegálása iránti kérelmét nem teljesítette, mert a kihágást dr. Dajka

Madre maga is beismeri, azonban a büntetés tekintetével a kihágás esekélyességére le szállítja és pedig 30 K fő és 20 korona mellékbüntetésre.

A heteg tehén teje is felhasználható.

A tejfogyasztók figyelmébe.

Érdekes és minden esetre igen fontos jelentőségű rendelet érkezett tegnapi Fráter Barnabás alispánhoz. A rendelet értelmében a ragadós száj és körömfájásban szenvedő tehén teje is felhasználható emberi táplálkozásra. Eddig az 1888. évi VII. t. c. 79 ik § a határozottan megtiltotta, hogy a veszedelmes betegségben szenvedő tehén tejét emberi táplálkozásra használják fel, mivel igen könnyen fertőzés áll elő, ami pedig kiszámíthatatlan következményekkel járna. Most a törvény tiltó rendelkezését egy miniszteri rendelet hatályon kívül helyezi, ami a háborúban, tehát a rendkívüli időben nyeri indokoltságot.

A rendelet szerint a ragadós száj és körömfájásban szenvedő tehén teje azonban csakis úgy használható fel emberi táplálkozásra, ha az előzetesen tudniillik az eladás előtt már fel volt forralva. Igaz ugyan, hogy ma mindegyik gondos háziasszony felforrat minden tejet, azonban különösen a nyári időszakban vannak olyan házak is, ahol a tejet éppen a hűsítésre való tekintettel nem forralják fel. Ezekre a házakra tehát igen tanácsos, ha a miniszteri rendeletét igen megfontolják és a rendelet minden részletében be is tartják.

A rendelet felvilágosítja a közönséget részletesen arról, hogy milyen körülmények között használható a ragadós száj és körömfájásban szenvedő állatok teje. Elsősorban is minden tejet mely a vevőhöz kerül azonnal fel kell forralni. Ha a tej forralás közben összemegy, akkor az rossz és emberi táplálkozásra egyáltalán alkalmatlan. Az összement tejet csakis állati táplálásra szabad felhasználni. Az, hogy valamely tej fel van-e forralva a Liebermann-féle eljárással állapítható meg leggyorsabban.

A Liebermann-féle eljárás pedig a következő módon történik. Egy kémlecsőbe 2-3 cm.nyi sárga terpentín olajat öntünk és ehhez ugyanannyi alkoholos quinják oldatot teszünk. A keverékhez 2-3 centiméternyi tejet öntünk. Ha a tej színe egyáltalán nem változtatja színét, akkor az fel van forralva és használható, ha ellenben a tej színe előbb rózsaszínű, majd ibolya és végül iatenziv kék lesz, akkor a tej nincs felforralt, tehát fel kell forralni. Forralás közben ha a tej összemegy, akkor az fertőzőképes.

Ez az eljárás mindenestre igen komplikált és az egyszerűbb fogyasztó, mondhatni a köznépi kétségtelenül nem is fogja betartani. Igen üdvös volna tehát, ha a hatóságok úgy intézkednének, hogy a fertőzött közönségtől kikerülő tejet feltűnő, minden vevő által észrevehető módon megjelöljék. Ilyen körülmények között talán mindenki megtenné a kellő óvintézkedéseket, azonban ha nem lesz megjelölve a tej, akkor az egyike lesz a legveszedelmesebb fertőzőeszközöknek.

A rendelet életbeléptével, tehát a mai

naptól kezdve saját érdekében cselekszik mindenki, ha a vásárolt tejet felforraltja és ha az összemegy, akkor kidobja.

Láng István levele a tűzvonalból.

Láng József könyvkerekedő, a Kerületi Pénztár elnöke azt az értesítést kapta az olasz harosterről, hogy fia, Láng István zászlós a görzi visszavonulás alkalmából a hátsó védelemből támadásba menve, tulságosan mélyen hatolt az olasz csapatok közé, amelyek aztán elfogták. Ezt a hírt megrögzítette egy hivatalos értesítés is.

Láng István zászlós fogságba jutása előtt levelet írt apjának. Ez a levél igen érdekes, hogy nyilvánosságot lásson. Egy töprengő, költői lélek beszél ez őszinte sorokból, amelyek festői módon jelentik meg az utolsó napok történetét:

Tűzvonal, 1916. aug. 4.

Édes jó Apám!

Második napja már, hogy ismét rajonban vagyok. Éles süvitéssel fűtyentenek el fejem mellett az olasz gyalogság golyói, ostoreserdítéss esattanásait a kis gránátoknak, ékrazit srapszálnak tehát ismét hallom a miután az olaszok ma különösen rossz napja van, egymásután küldi a nehéz gránátokat is. Mintha messze-messze nagy masszív vaskepurját régi romantikus várnak teljes lendülettel esapná be két erős, láthatatlan kéz...

S mintha Zola „Összeomlása”-ból került volna ide, alig néhány ezer lépényire tőlünk, Cermans alatt, *rendeket vág ki egy ujjlegyintésre a buzából két dolgos száraz kéz...*

A halál arat; miért ne arathatna azért az Élet is?!

Mint régi kedves ismerőssel találkoztam a rajonállal, az én bátor honvédgyerekeimmel — s meg fogja nekem édesapám bozótani: *ugy éreztem, most itthon vagyok...*

Vannak érzések, amiket nem lehet megmagyarázni. Valahogy úgy éreztem, hogy ezek a farcsa rendszerű kőalakzatok, a forró Karszt szikláiból buján felszökő zöld, a szótlanul örvendő emberek mintha mind azt mondanák nekem: *esakhogy itt vagy, te hűtlen gyerek...*

S most érzem csak igazán és mélyen, *mennyire elválaszthatatlanul egy vagyok az embereimmel, mennyire egyforma a vérünk lüktetése, a szívünk dobbanása, az érzésünk, az esti sóhajtásunk, a könyörgő imádságunk hazánk szebb jövőjéért, a lelünk...*

A vérünk, a szívünk, a csöndes sóhajtásunk szűke távollétem alatt ezt a kis verset, új szöveget az „Ott, ahol a Dayoszter víze zug” kezdetű bánatos, borongó katonanótára:

Ott, ahol a Wippach kanyarog,
Vonulnak a honvéd századok
S hol az Isonzóba hőmpölyög
Vértől ázott minden kicsi rög,
San Michele mindkét lejtőjén
Pasztul olasz, magyar, ifju, vén,
Halál csábit hegyen völgyön át
Fiut, férjet, vőlegényt, apát.
Vészes helyen ál a figyelő,
Álmodik és néha néha ló.
Bomba robban, szétterül a füst,
Páncél csillan, mint arany-ezüst
S minden tűzőn, minden poklon át
A figyelő csak egy asszonyt lát.
Gépfegyver szól, a halál legyint
S egy honvéddal kevesebb megint...

Magamról még csak annyit, hogy kissé gyengélkedve utaztam el Kuvintól, de tel-

jesen kifogástalan egészségben értem ki a harosterra. Századparancsnokom ismét nem Szűcs Sándor százados, ki átvéve egy zászlóalj parancsnokságát, századunkat Durkó Gábor főhadnagynak hagyta örökségül.

Őrnagy urunk rendkívül szívesen megköszönte az általam küldött és általa elolvasott s „nagyraesült” Álomlovagomat.

Durkó főhadnagy, ki szintén sírolvasta az őrnagy urnak küldött példányt, nagyon megdicsért kis szindarabomért.

Arra kérve még, hogy alkalmanként egy kis olvasni valót az újdonságokból és cigarettát küldeni Édes apám szíves legyen.

Édes apámnak és Nagymamámnak kezeit sokszor esőkolja hálás szerető fia

Pista.

A rangidősség kérdése.

A Külügy Hadügy felvilágosítása.

A jelenlegi háborúban olyan nagy szerep jutott a népfelkelésnek, amire békében nem is gondolhattunk. Mindenki azt hitte, hogy a népfelkelés csak afféle hidőrség lesz, a mely a puskát inkább ijesztésül, mint komoly használatra viseli. A valóságban pedig ma a sorhadbeli csapatok jórésze is népfelkelőkből áll s népfelkelő tisztek éppen úgy vannak sorhadbeli csapatoknál, mint a hogy tényleges és tartalékos tisztek viszont népfelkelő alakulatokhoz is beosztatnak.

Miethogy ekként tényleges, tartalékos, szolgálatonkívüli és népfelkelő tisztek egy és ugyanazon csapatnál együtt be lehetnek osztva, okvetlenül felmerül a rangidősség és rangidősség kérdése, mert katonáknál a parancsnoklás és felelősség szempontjából ennek a kérdésnek a tisztázása nagy fontossággal bír.

Sokszor hangoztatták kivált elsietve, hogy ugyanazon rendfokozatban a tartalékos tiszt feltétlenül megelőzi rangban a szolgálatonkívülit, ez pedig a népfelkelőt. Tehát egy ma kinevezett tartalékos hadnagy rangban idősebb lenne, mint a két éves népfelkelő hadnagy, a kinek tegnap mint zászlós aijája volt rendelve.

Ez a felfogás első tekintetre is helytelen mert, hiszen a népfelkelő tiszt is ugyanugy ki van képezve katonailag — sőt talán még jobban — mint a fiatal tartalékos tiszt. De hogy a vita tisztázva és a vita végleg eldöntve legyen, a Külügy Hadügy című katonai szaklap az idevágó rendelkezések alapján minden kétséget kizárólag megállapítja a következőket:

„Nem felel meg a valóságnak az a feltevés, hogy hasonló rendfokozat mellett a tartalékos tiszt rangban megelőzi a szolgálatonkívüli viszonybelit, ez pedig a népfelkelő tisztet. A dolog ugyanis úgy áll, hogy rangban mindig az az idősebb, a kit korábbi (időpont) rangra neveztek ki. Az ugyanazonnapra nézve kinevezettek közt a rangszám az irányadó. Ha a rangszám meghatározva nincs, úgy rangban az az idősebb, a kit az előbbi rangfokozatra korábban léptettek elő. Ha ez az időpont is egyezik, úgy rangban az az idősebb, a kinek összszolgálati ideje nagyobb. Ennek folytán az 1914. november 1-én kinevezett szolgálatonkívüli viszonybeli főhadnagy rangban megelőzi az 1915. márc. 1-én kinevezett tartalékos főhadnagyot.”

HIREK

* **Csaponyi Ignác tb. kanonok kitüntetése.** Csaponyi Ignác tb. kanonok zilahi plébánost, akiről aranymiséje alkalmából tegnap megemlékeztünk, a király a Ferenc József rend lovagkeresztjével tüntette ki.

* **A honvédség főparancsnoka Nagyváradon.** Báró Karg János gyalogsági tábornok, a magyar kir. honvédség főparancsnoka, ma Nagyváradra érkezik, hogy szemlélet tartson az itteni honvéd csapatok felett.

* **A kir. ítélőtábla tanácsa polgári ügyekben.** A hivatalos lap a miniszterelnök rendeletét közli, amely szerint a kir. ítélőtábla tanácsa minden polgári peres és nem peres ügyben az elnökön kívül két bíróból áll. Ez a rendelkezés vonatkozik azon ügyekre is, amelyeket a jelen rendelet előtt tüzték ki tárgyalásra, vagy kezdtek meg tárgyalni.

* **A gabonatermés bejelentése.** Budapesti tudósítónk jelenti: A Hivatalos Lap holnapi száma rendeletet közöl, mely szerint a gazdaközöniséget utasítják gabonatermésük bejelentésére, hogy ezáltal gyorsabban juttathassák a gabonát a fogyasztókhoz. A hatóság köteles felszólítani a Haditermény részvénytársaságot a gabonaneműek átvételére, amelyről a rendelet egyébként külön is gondoskodik. A rendelet a szokásos büntető rendelkezéseket is tartalmazza.

* **A táblai elnök nevenapja.** Abból az alkalomból, hogy Lábán Lajos a nagyváradai királyi ítélőtábla közszereletben álló elnökének nevenapja van, ma a királyi táblabírói s a törvényszéki bírák testületileg tisztelegnek a kiváló elnök előtt s őszinte jókívánságaiknak kifejezést adnak. E spontán üdvözlés csak viszhangja azoknak a szellemi érzéseknek, amelyek Lábán Lajos iránt a nagyváradai keresztény társadalomban élnek és mindig növekednek.

* **Uj zászlósok.** A király Jakó Jenő és Paskuj János nagyváradai hadapródiakolában IV. évfolyamot végzett növendékeket zászlósokká nevezte ki.

* **Az áldozatkézség szobra.** A Nagyváradon felállítandó Áldozatkézség szobra, az Isonzó őre most van munkában a fafaragó szobrásznál. A szobor végre elajóbizottsága tegnap ülést tartott Rimler Károly polgármester elnöke alatt, amelyen részt vettek Fráter Barnabás alispán, Kószeghy József főmérnök, Rimandózy Béla és Sas Elemér. Kószeghy József bemutatta a szobor elhelyezésének tervét, mely szerint a szobor a városháza előtt, a Szent László-templom és a Köröspart közti téren, a Körös utca városház felőli vonalának tengelyében lesz elhelyezve. A bizottság felír a m. kir. Főközpont-hoz a szoborba verendő szöveg elkészítéséhez szükséges mintegy 60 kiló réznek engedélyezése iránt. Ezenkívül a szoborbizottság közgyűlését szeptember 8. délelőtt 11 órára tüzték ki, amelyen jelentést tesznek a további teendőkre nézve.

* **Bozóky Dezső dr és Hoványi Lajos dr kitüntetése.** Két ismert és kiváló nagyváradai hős katona kiüntetéséről olvasunk a hivatalos lapban. Érdekes, hogy az egyszerre kitüntettek unokatestvérek. — A Budapesti Közlöny közli, hogy ő cs. és ap. kir. felsége pilismaróti dr Bozóky Dezső nyug. sorhajóorvosnak a háboruban tett kitűnő szolgálata elismerésül a koronás arany érdemkeresztet a vitézségi érem szalagján adományozta. — Ő felelős dr Hoványi Lajos 28. tábori terekezeredbeli hadnagynak az ellenséggel szembea vitéz magatartásáért a „Signum Laudis“-t adományozta.

* **A Bihar püspöki villamos vasut**
A kereskedelmi miniszter a Nagyváradai Városi Vasut r. t. részére a nagyváradai vasuti pályaudvartól kiindulva Bihar püspöki községbe vezetendő villamos üzemi helyi érdekű vasutra kiadott előnkálati engedélyt egy évre meghosszabbította.

* **Megszűnt a dögleles szag** — Megírta a Tiszánál, hogy a város három helyén: a g. káb. szeminárium, a Sas-palota s a városháza előtt hónapok óta dögleletes a levegő. Mayer László dr főorvos közlemény nyomán előterjesztést tett a tanácshoz, mely Kószeghy József főmérnököt gyors intézkedéssel bizta meg. A főmérnök meg is találta a baj okát a kiesett esatorna-elzárókban, amelyeket helyükre igazított. Most már nincs ok arra, hogy a közönség befogott orral sétáljon e helyeken.

* **Az állami háztartási iskola beszámolója.** A földmívelési miniszterium nagyváradai kirendeltsége beterjesztette jelentését a Nagyváradon berendezett háztartási iskola, a minta méhészet, barronfi keltetőtelep, a gyümölcsfeldolgozó és házi nyul tenyésztő telep működéséről. A jelentés részletesen ismerteti a háztartási iskola tananyagát és működését. A tanfolyamon 18-an vettek részt, a költön 3 hetes tanfolyamnak 38 férfi és 16 hallgatója volt. Őstől egy éves lesz a tanfolyam; a téli tanfolyamon a rendszer főzés és házi konzerv készítés is tananyag lesz. A méhészetben 600 sebesült katona nyert oktatást, külön tanfolyam volt a lelkészek és tanítók részére. A tanfolyamon 500 kaptárt készítettek. A baromfi-keltető telepen csak 40000 tojás került keltetés alá s ezeknek 85-90 százaléka kikelt. 21 naponként 6000 darab tojás került kiköltés alá. A dícséretes eredmény után vázolja a jelentés a további teendőket. A kirendeltség ez irányú működése a legnagyobb elismerést érdemeli s a további nemes törekvés eredménye elé a legszebb reményekkel néshetünk.

* **Rendület a papírról.** A miniszter elrendelte, hogyha valamely papírgyári termék a közszükséglet fedezésére nem áll elegendő mennyiségben rendelkezésre, a kereskedelemügyi miniszter a pénzügyminiszterrel egyetértőleg egyes papírgyári vállalatokat kötelezte arra, hogy az egyes termékeket miniszterileg megszabott minőségben és mennyiségben állítsanak elő.

* **A zár alatt levő kávékészletek feloldása.** A hivatalos lapban a miniszterelnök rendeletet tesz közre, amely szerint a zár alatt levő készletek csak azon esetben oldatnak fel a zár alól, ha a Kávéközpont a készletet folyó évi december 31-ig nem rendelkezett.

* **12+12 évi fegyház.** Még Millye Gyula tanácselnök vezette azt a tárgyalást, amelyen Fekete Péter sarkadi gazdát elítélte a törvényszék szándékos emberölés büntetést 12 évi fegyházra. Közben azonban gyilkelt Fekete Péter s már jórészt leülte előbbi büntetésének, amikor most a Kuria elítélte újabb 12 évi fegyházra. Ezt az ítéletet szombaton hirdeti ki Fekete Péter előtt Palánky Károly tanácsa s összbüntetést szab ki az öreg fegyene fejére.

* **Szattler Zsigmond bűnügye.** Szattler Zsigmond ismert órásmester eladta azokat a tulajdonát képező tárgyakat, a melyeket lefoglalt a végrehajtó. Sikkes társnak tekintendő bűncelekményért vonla felelősségre a törvényszék Palánky-tanácsa de Szattler nem jelelt meg a tárgyaláson, mert katona. A bűnügyet háboru végére felfüggesztették.

* **Adomány a nagyváradai hadi-árvák számára.** Kichner Sándor honvéd alvezetés és neje Lábán Teréz gyermekeik bémálási ünnepélyének emlékére 100 koronát küldtek szerkesztőségünkbe a nagyváradai hadiárvák alapja javára. Rendeltési helyére juttattuk.

* **Kijátszák a zsemlesütési ti-
kalmat.** A kenyérünk — a fekete — rossz néha keserű, néha ehetetlen. Mi az oka, azt a képviselőházban tegnap elmondották, s emlegették ugyancsak a Haditermény Részvénytársaságot, de nem kedvező szavakkal. Nálunk ezért a fogyasztók szervezkedését sürgetik a Haditermény Részvénytársaság ellen. A pékek azonban úgy segítenek magukon, hogy ha fehér kenyeret nem lehet sütni, akkor úgy kárpótolják rendes kuncsaftjukat, hogy zsemlet tartogatnak a púd alatt s abból adnak azoknak, akiknek gyöngre gyomra nem bírja a fekete kenyeret. Ez is szervezetlenségünk egyik jele. Adjanak középbarna kenyérhez elegendő lisztet, ez a megoldás.

* **6000 korona pénzbüntetés tiltott reklámért.** Ilyen eim alatt egyik esti lapársunk közli, hogy egy Zoldfa-utcai kereskedő kirakatában az árukat úgy jelölte meg, hogy azzal félrevezette a közöniséget s ezért 6000 koronát fizet, mert a tiltott reklámozásból 60.000 korona haszna volt. Az ügy, mint értesültünk, nem érett még meg az ítéletre. Leitner Márton szakértő ugyan ennyi hasznot jelöl meg, de véleménye kiégésítésre szorul, amiért is az iparhatóság ítéletet még nem hozhatott ebben az ügyben. Hogy melyik az a kereskedő a Zoldfa-utcon, amelyik túllépte az árszámítás korlátait, azt mindenki eltalálhatja, aki az utca viszonyai val ismerős.

* **Sebesült és beteg tiszték je-
lentkezése.** Mindazon tiszték (havidíjasok) és tiszt (havidíjas) jelöltek, akik a harcsterről visszatérve, betegségük miatt, vagy mint lábadozók magán ápolásban vagy magán kórházban a város vagy megye területén szabadságon vannak, vagy valamelyik pöttestnél vagy az állomáson könnyebb szolgálatot teljesítenek, kötelesek aug. hó 30-án d. e. 11 órákor nálam: (Őr-utca 5. szám alatt) személyesen jelentkezni. Amennyiben valakit betegsége a személyes megjelenésben gátolna, ezen körülményt katonai orvosi bizonyítvánnyal, ha pedig ilyen orvos nem áll rendelkezésre, hatóságilag láttamozni

polgári
zöldi
auguszt
Szalár
Ugyanc
tanítás
szept.
óra kö
szakon
kódnek
szept.
és beir
zaneisk
Fe
toilette
ellen. F
Farkas
várad.
Aszodi
Saspa
kiváló
kórház
priváth
legelső
korona
pótkávé
méz, es
szalámi
málnasi
ben kis
esokola
BE
Által
ÉLE
amel
sítás
Na
Rákóc
kapbat
Cim a
* A
elárus
kir. sz
most
kezdve
„Ujvár
ságot”
érkezt
negyed
helyiség
5 sz. a
64901 t
88501 t
jedő sz
sítása,
12 kor
gyed so
sorsjegy
„Ujvár
ság” te
non is
készseg
APO
mozg
szinh
Ká
tész S.
ott egy
a Polg

Polgári orvosi bizonyítvánnyal tartozik igazolni Balihár ezredes, állomásparancsok.

*** A Fischer-Szalay Zeneiskola** augusztus végén új magánháza költözik Szalárdi-u. 21. szám alá (Bámer tér mellé.) Ugyanott nyílik meg a középiskolai ének-tanításra elők. tanfolyam. *Beiratkozni lehet szept. 1 től, délelőtt 10-12 ig délután 4-6 óra között.* Ugy az ének, mint a zongora szakon kizárólag áll. kép. okl. tanerők működnének. Tandíjmentesség iránti kérvények szept. 15 ig nyújtandók be. Felvilágosítással és beiratási értesítővel díjmentesen szolgál a zeneiskola. Telefon 14-74.

Ferolin a legjobb és legbiztosabb toalett-szer kéz-, láb- és hónalj-izzadás ellen. Hűsít! Szagtalanít. Ára 1.20. Kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7/B.

*** A kávépiacról** közvetlen tudósítás Aszódi Mihály Kossuth utcai főüzletéből Sasapóla: Maximált árak kávéban, kész kiváló finom konzervkávé erős fi. om samatu, kórházaknak, intézeteknek, gazdaságba és privátházaknak kilója 5 korona 40 fillér, legelsősorú finom pörkölt kávé kilója 14 korona 40 fillér, kapható régi finom franc-pörkölt kávé, füge kávé, malátakávé és fehércukor méz, csokoládé, cukorka, kenyér, tea, rum, szalámi, lipoitúró, szardínia, édespaprika, málnaszörp és esemegék nagyban és kicsinyben kizárólag Aszódinál kapható: Vigyázat csokoládékirály fiókom Rákóczi-ut.

BERLINI VICTORIA

Általános Biztosító részv. társaság.

Elfogad:

ÉLETBIZTOSÍTÁSOKAT,

amelyek háboru esetén a biztosítás teljes összegéig érvényesek.

Nagyvárad vezérügynökség: Rákóczi ut 10. sz. II. em. Telefonszám 641.

*** Középiskolai** tanuló teljes ellátást kaphat külön szobával, gimnázium közelében. Cim a kiadóban.

*** Az Osztálysorsjegyek új fő-elárusítója.** Közöltük már, hogy a m. kir. szab. Osztálysorsjáték igazgatósága a most következő XXXVII-ik sorsjátéktól kezdve a sorsjegyek főelárusításával az „Ujvárosi takarékpénztár részvénytársaság” birta meg. Az új sorsjegyek megérkeztek s máj naptól kezdve egész, fél, negyed és nyolcadokban kaphatók az intézet helyiségében, Nagyvárad, Szent László tér 5 sz. alatt. Ezuttal 600 darab és pedig: 64301 től 64325 ig, 86326 től 86350 ig, 88501 től 88525 ig, 92101 től 92125 ig terjedő számsorozatu sorsjegyek kerülnek elárusításra, az első osztályra egész sorsjegyenként 12 korona, fél sorsjegyenként 6 korona, negyed sorsjegyenként 3 korona és nyolcad sorsjegyenként 1 kor. 50 fill. árában. Az „Ujvárosi takarékpénztár részvénytársaság” telefonja 994 sz. s megrendelést telefonon is elfogad s a megrendelt sorsjegyeket készséggel haza küldi.

APOLLÓ mozgó-színház	Péntek
	Kilenc smaragd dráma 3 felv.
	Előadások kezdete: Szombaton, vasárnap és ünnepnapon 3 órákor és hétköznapokon fél 7-kor.

Kiadó Kossuth-u. 2. sz. házaiban a Kertész S. Sándor féle üzlethelyiség s ugyanott egy kötszobás lakás kiadó. Urtekezhetni a Polgári takarékpénztárnál.

NYILTTÉR.

Ablak üvegezés

Tábla üveg

Kép keretezés

előnyös árakban beszerezhetők

Komlós Testvérek

azelőtt HELLER TESTVÉREK rt. nagykereskedésében Zöldfa u 13

Helyi és vidéki telefon 372. szám.

A szerkesztésért felelősök: Dr. PAPP KÁROLY.

5. Elsőrendű jégszekrények olcsó árban beszerezhetők

Andrényi Károly és Fiainál Nagyvárad.

A MŰJÉG

naponkénti rendszeres szállítását megkezdtek, megrendeléseket köszönettel veszünk, előfizetéseket elfogadunk és előzetes, pontos kiszolgálásról gondoskodunk

Kiváló tisztelettel

Nagyvárad Sörgyár R. T. Telefon 439.

6. szám. Valódi aszfalt fedéllemez és jó minőségű kátránypapír kapható

Andrényi Károly és Fiainál.

A Katholikus Nővédelmi Hivatal

által (Teleky-utca 13. telefon 5-39 szám)

AJÁNLKOZNAK: Nevelő-, társalkodó-, ápoló- és házvezetőnők; főzőnőnek kórház-, vendéglő-, intézet vagy papi házhoz; felsőruha varrásra műhely vagy magánháza-hoz; fehérnemű himzés és javításra; leányok üzleti kiszolgálásra; házmesternők; házhoz járók, mosás-, vasalás-, takarítás- és egyéb napszámra; gyermek mellé, szobalány, mindenek és inasnak.

Egy urileány, ki beszél németül és franciául elvállal nőket és gyermekeket tanításra.

KERESNEK: Főzőnőt, takarítónőt és házmesternőt.

Bármilyen csekély adományt is köszönettel elfogad s mindenre nézve felvilágosítást nyújt a nővédelmi hivatal.

Hivatalos órák:

kedd, csütörtök, szombat d. u. 4-6-ig.

Helfy József utóda

NAGYVÁRAD.

KOSSUTH LAJOS-UTCA (Gyár-épület)

Telefon-szám: 51 Alapítotott 1868. évben.

Zsák- és ponyvakölcsönző üzlet.

Uj gabona-, lisztes-, szalma-, heremag- és só-zsákok.

Gépolajokban, hengerolajokban (tovotte) gépkenőcsben a legkifünőbb minőséget tartom állandóan raktáron. Kötelneműek, gépszijak, dohány, zsákzsinegek és kévekötelekben. Nagy választék fiakker takarókban és lópokrócokban.

Kátrány és aszfalt lemez kapható!

IZSÁK LIDIA elsőrendű tűzőszalon

Nagyvárad

Park-szálloda

Nagy Sándor-u. 1.

üzletében.

Fűzőket a legelső divat szerint 2 óra alatt elkészítünk, kész fűzőkben egyenes tartók, melltartók és haskötőkben nagy választék. Fűzőket választás végett vidékre is küldünk, tisztításokat és javításokat pontosan elkészítünk. Szilgigetű színház művésznőinek egyedüli szállítója. :: Telefon: 11-53. ::

Az Erzsébetligeten lévő
4 új földszintes
házban két és három
szobás lakások kiadók,
(Püspökiresidencia mellett.)

Értekezni lehet a 3. épület-
ben lakó házmesternél, vagy
Incze irodában Bémer-tér 3.

**Talp, talphulladék,
talp-pótlóanyag és
bőrhulladék üzletem,**
katonáskodásom miatt, laká-
smon folytatom! Kérem t. ve-
vőim továbbbizsives pártfogását

STERN MIKLÓS
Nagyvárad, Péter-u. 1/A.

(Bejárat a Sztaroveezky-utca
felől, az inasotthon mellett.)

Szent László (Püspök gyógyfürdő) Nagyvárad mellett.

Kénes vasas hévízforrások, víz hőfoka 42 C° esuz,
köszvény minden formája, ischiás és női betegségek ellen,
1913-ban 6200 beteg hagyta el gyógyultan és javultan
a páratlanul hatásos Püspök-fürdő gyógyforrásait. Nagy-
szabásu nyári uszoda 26 C° forrassvizzel és uszásta-
nitással.

400 holdas park és fenyves erdő, gondozott séta-
utak, társalgó, olvasóterem, könyvtár, napilapok, folyó-
iratok rendelkezésre állanak.

Az egész fürdő ujonnan átalakítva, villanyvilágítás
az egész telepen és az összes vendégszobákban. Posta,
interurbán telefon.

Sebesült katonatisztek és katonák árkedvezmény-
ben részesülnek.

Fürdőismertetőt küld az Igazgatóság 1916 jan. 1-től.

Komzsik Alajos,
a fürdő bérlője.

NAGYVÁRAD VÁROS

VILLAMOS MŰVE

IRODA, RAKTÁR ÉS TELEP:

A telep telefonja 514.

NAGYVÁRADON, VÁR-TÉR 1. SZÁM.

A telep telefonja 514.

1 LITER VIZ FELFORRALÁSA
CSAK 4 FILLÉRBE KERÜL.

Értesítjük a város t.
közönségét, hogy a
legújabb rendszerű

**Villamos vasalók,
„ főzőedények,
„ tea főzők,**

megérkeztek és a legolcsóbb árban kaphatók.

Wolfram és egyéb izzólámpák a legolcsóbb
árban telefon rendelésre díjmentesen
házhoz szállíthatók. Elvállalunk villamos vilá-
gítási és erőátviteli berendezéseket. Egész éjjel
ügyeletes szolgálat.

Csillárok, 1/2 wattos izzólámpapótlók 2000
gyertyafényig.

Villamos motorok nagy választékban kap-
hatók.

Költségvetéseket díjmentesen készítünk

1 ÓRAI VASALÁS CSAK
12 FILLÉRBE KERÜL.

Fűszerelő telefonja
55.

Fűszerelő telefonja
55.

EMIR

arcmosó

legtökéletesebb készítmény bőrhámlás
és eömör; továbbá izzadó-, fényes-,
zsíros-, atkás (mitesseres) arora. Ha
naponta többször az arcunkat EMIR-rel
bedörzsöljük, az arc rögtön csodás
szép lesz, mintha valami mesés léhe-
letfinomságu harmattal lenne bevonva.
Óvakodjunk értéktelen utánzatoktól,
mert csak az EMIR névvel ellátott ere-
deti üvegekért vállal felelősséget a készítő.

Egy üveg ára 1 korona 50 fillér.

Alabástrom szappan

legfinomabb illatu és legjobb minőségű
pipere szappan, mert teljesen tiszta nő-
vényi zsírokból van összeállítva, kitű-
nően habzik és teljesen lugmentes.
Pompás illatánál fogva a legelőkelőbb
körökben is általánosan el van terjedve.

Egy darab ára 2 korona.

Ha szeplőjétől meg akar szabadulni, ha
tiszta fehér arcot óhajt, úgy használjon

Alabástrom- arckenőcsőt

Egy tégely ára 1 kor. 20 fillér.

vidéki megrendeléseket azonnal szállí-
tók és 6 korona értékűek költség-
mentesen lesznek szállítva.

Fenti szerek kaphatók: a készítő

NÉMETH PÁL

gyógyszerész

Arany Kereszt gyógytára, chemiai és
cosmetikai labororiumában Szent
László-tér, a Városháza mellett.

Fenti szerek valódi minőségben beszerezhetőek
még Csanda Endre Rákóczi gyógyszerkárában
Szacsavay-utca, a Vadász drogériában, és Farkas
István Apolló drogériájában.